

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 32 korona. Negyedévre . . . 8 korona.
Félévre . . . 16 korona. Egy hónapra . . . 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög ccentiméternyi tér ára 8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 2 korona.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 60 fillér.

Hivatalos közlemények sora 10 korona.

Nyiltéteri cikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

A telepítés kérdéséhez.

A nyolczvanas évek elején a magyar gazdák elsőrangú világának egy töredéke összeállott, hogy ezt a fontos kérdést megvitassa, nemcsak közigazdasági, de politikai oldalról is. A telepítés eszméjének kérdését akkor — úgy tudom — Csáky Gyula gróf pendítette meg s mély gazdasági tudással, alapos közigazdasági ismerettel fejtegette azt egyszer a többek közt Budapesten a gazdakörben, hol megérdemlett elismerésben részesítették az előadót. Fájdalom, az akkori politikai irány elmosta, levette napirendről ezt a fontos kérdést, amelynek jelentőségét csak azok ismerhetik, akik a magyar közép- és kisbirtokos-osztálynak, nemkülönben a magyar földmívelési és termelési viszonyoknak közvetlenül ismerői.

A már több mint három évtized óta életre ébredt Magyarországon, valljuk be, épp azt a közigazdasági ágat hagyjuk heverni parlagon, mely az országnak kiválólag fentartó elemét képezi. És hiába harcoltunk e mellett a gazdakörben, sajtóban, klubokban egyaránt, ott ahol a kérdés gyakorlati megoldást nyerhetett volna, süket fülekre talált az eszme, mikor csak megvalósítani kellett volna.

Ma már annyira égető a kérdés azelőtt, akik a viszonyokat alaposan ismerik, hogy szinte elodázhatatlan s felő mégis, nem-e jut a megoldás a multban beállott sorsára. Ez azonban az ország közigazdasági rázkódtatását vonja maga után elmaradhatatlanul,

Hogy a telepítést miféle indokok javasolják, első sorban fogyanatosítani, ez mellékes, de hogy fogyanatosítani kell, ez főben jár.

Ha ott, ahol lehet, nemzetiségi missziót is teljesítünk általa, annál jobb, ám a főkérdés a közép- és kisbirtokos-osztály fentartása és fizetőképességének biztosítása és emelése. Téved azonban, aki azt hiszi, hogy ezt csak a nagybirtokok tulajdonjogának kockáztatásával vihetjük keresztül.

Oly intenzíven kezelt nagy birtok Magyarországon nincs, ahol a kezelési intenzivítását telepítés által fokozni ne lehetne és ha a nagybirtokokkal megértjük, hogy a telepítés által jövedelme gyarapodik, nem fog elöle elzárkózni nem kívált akkor, ha tudja, hogy a tulajdonjoga garantírozva van.

Mi áll tehát útjában a telepítésnek, hogy oly félve fogunk hozzá? A pénztelenség! Legyen a telepítés alapja

örök tulajdon, hosszú vagy örök bérlet, az mindegy: pénz nélkül meg nem oldható, különben, ha ezen nem mult volna, megtörtént volna az a nagy kiterjedésben még a nyolczvanas évek elejével.

De hát mihez nem kell pénz? Hát nem öltünk mi milliókat olyan dolgokba, amelyeknek haszna csak politikusan fiktív, de fillért nem látunk soha? Ha még ma is irtózunk attól, hogy az ország mezőgazdaságát intenzív nivóra emeljük, honnan várhatunk bevételeket, mikor kiadásaink nap-nap után nagyobb mérvűek? Vagy azt hiszszük, hogy a békövetkező gazdasági válság nem bénítja majd meg iparunkat és kereskedésünket?

Hanem, hogy telepeseinket meg ne szöktessük, szigorúan gyakorlati alapokra fektessük a szervezést, nehogy, mint eddig, fél munkát, vagy annál is kevesebbet végezzünk.

Szegény mezőgazdaság, boldogulásod csak azon mulik, hogy reád pazarolni való nagy tőkénk nincsen, holott te is fényesen hoznád meg a kamatokat. De ha ma kell egy más-nemű vállalatot létrehozni, a hol a nagy tőke 40—50 százalék hasznót hoz, jól tudom, a milliók özöne árasztaná el pillanat alatt a piacot. Ez nem közigazdasági politika, ez nemcsak bűnünk, de jellemzésünk is egyuttal, hogy éppen e miatt egy oldalról sokat markolunk, de a másik oldalról annál kevesebbet fogunk.

Ma az örökösökön élő kiscgazda, akár középbirtokos, ha még van egy-néhány gazdasági vállalatán csak napról-napra tengődik s dugdossa be az adósságai révén keletkezett lyukakat 10—15 százalékos kölcsönökkel. Hogy ez meddig tart, ki tudná megmondani, de hogy az adóképeség csütörtököt mond — az bizonyos.

A nagy tőkétől illojális legalább is, hogy ma, mikor arról van szó, hogy életre segítse a mezőgazdaságot, mely haldoklik, szerényen visszahúzódva mondja: nem ismerlek; holott ugyan mi által lett hát nálunk nagy tőke a nagy tőkéből? Mondják meg a tudósabb közigazdák, a kik az ország mezőgazdasági ügyeinek sorsát annyira juttatták, hogy ma holnap se töled, se hozzád! Hát nem teheti ma a nagy tőke, hogy a telepítés országra szóló művének megindításánál vezérlő szerepet vállaljon? Hát ez a hálája és köszönete a nagytőkének, hogy azokat, a kik azt összegyűjtötték, meg eltasztja

magától és kiteszi a végső elzúllásnak a mezőgazdaságot?

Ám, ha eddig országos helytelenséget követünk el, országos, komoly, férfias akcióval kell azthelyre ütnünk.

A meglevő közép- és kisbirtokosoknak olcsó, könnyen hozzáférhető kölcsönökről kell gondoskodnunk, de hamarosan.

A telepéseknél az existenciáját úgy biztosítsuk, hogy a negyedik esztendőben meg ne szökjének, különösen pedig arról gondoskodjunk, hogy a telepített kisbirtokos ne teljesen a maga feje után indulva szántson és vessen, mert ahhoz még nem tud — csak az ősi alapon; már pedig az ősi alapon való gazdálkodást ott is reorganizálni kell, ahol még megvan a régebbi kisbirtokosoknál (mint a tanyák.)

Nagy feladat vár a telepítés kérdésének megoldásánál a földmívelési miniszterre, akinél ez a dolog is jó kézben van, de a telepítés kérdésének megoldásánál, a finanszírozás mellett, a kisbirtokosokkal szemben egy két praktikai momentum lesz szigorúan szem előtt tartandó, amelyek nélkül egy telepes sem fog zöld ágra vergődni. S ezek közül első a helyes gazdasági tudás és ismeret ébrentartása mintahelyekkel a telepeken, a többi, ügyes, praktikus vezetés és felügyelet mellett, magától jó, kivált ha már a telepítési törvényben intézkedve lenne iránta.

Födolog, hogy érvényesüljünk már egyszer agrikulturális téren is, mert kinn a tanyák között eddigi cselekvésünk még csak tengődés volt, pedig ha tovább így folytatjuk, késő lesz a segítség!

Bernátsky János.

Politikai hírek.

Minisztereink Bécsben. Budapestről értesítenek, hogy Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter tegnap utaztak Bécsbe, hol csütörtökön közös miniszteri tanácskozások lesznek a delegációk elé terjesztendő javaslatok tárgyában. Ugyancsak csütörtökön teszi le Széchenyi Gyula gróf, a király személye körüli új miniszter, a hivatali esküt a király előtt s e tényről Széll Kálmán miniszterelnök is jelen lesz.

A közös hadügyi költségvetés. A „P. L.” a következőket jelenti: Több felől azt a hírt terjesztik, hogy a nemcsakára egybehívandó delegációk előtt a közös kormány a hadsereg és haditengerészet részére való

igen tetemes túlkölvetelésekkel készül föllépni. A közös költségvetés megállapítására vonatkozó tanácskozások csak e hét végén lesznek Bécsben, s e célra Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács pénzügyminiszter oda fog utazni. Hogy milyen volt ez a közös költségvetés eredetileg, arról autentikusan semmit se tudunk; ma azonban irányadó körökben határozottan kijelentik, hogy a hadügyi vezetőség tetemes túlkölveteléseiről abszolúte nem lehet szó; sőt állítják, hogy a közös hadsereg, különösen az ujonez létszám fölemelésére, valamint az ágyukra vonatkozó kérdéseket, tekintettel az általános pénzügyi és gazdasági viszonyokra, elhalasztották. A mi az ágyukat illeti, a tanulmányok és vizsgálatok a befejezéstől még messzire vannak. Maradna végül még egy túlkölvetelés a tengerészeti költségelőirányzatra vonatkozóan, de ez szerény keretben fog mozogni és nem lesz több, mint a két millió koronát valamivel meghaladó összeg.

Gazdasági attasék. A külföldi gazdasági szaktudósokat a kir. földmívelésügyi miniszter külföldi gazdasági szaktudósítókat a következő szakembereket alkalmazta; Malcomes Jeromos báró min. tanácsos Berlin székhellyel a német birodalom, továbbá Dánia és Hollandia területére szóló megbízatással; György Endre közigazdasági író, a magyar tudományos akadémia tagját, London székhellyel, Angol- és Franciaország területére szóló megbízatással; Dr. Gaál Gyula földbirtokost Bukarest székhellyel a Balkán államok területére szóló megbízatással és ifju Paikert Alajost, a mezőgazdasági muzeum örök, az országos magyar gazdasági egyesület tiszteletbeli titkárat, Washingtonba az Egyesült-Államok és Kanada területére szóló megbízatással; végül Bárfy Miklós gróf fizetés nélküli segédfogalmazót Malcomes Jeromos báró miniszteri tanácsos mellé osztotta be.

A koronajáradék bukása. A B. H. írja: Nagy aggodalomra ad okot az a körülmény, hogy márciusra 12-én akarták bevezetni a magyar koronajáradékot a párisi börzén és az teljes fiaskóval, megsejgyenítő visszaváltással találkozott, halott a jelzálog-hitelbank akcióját ezelőtt a párisi börze szívesen fogadta. A magyar kormány a március 12-iki fiaskó után kénytelen belátni, hogy csak igen nagy körültekintéssel és igen nagy erőfeszítéssel szeresheti meg sürgős pénzügyi operációi számára a párisi piacot, sőt igen nagy áldozattal és csak hosszabb ideig tartó következetes gondozással lesz képes a francia jóindulatot biztosítani, a mi nélkül komoly és nagyobb pénzügyi művelthez nem foghat, mert egészen kiszolgáltatná magát a másfél elfoglalt és így méreg drága berlini piacnak. A koronajáradék párisi bukását összekötöttebbé hozzák azzal a könnyelmű adósságcsinálással, a mi a Kállay Béni lelkiismeretét terheli, a ki 6 százalékos arany-

kölcsönt csinált a bosnyák vasutakra, Ausztria és Magyarország zsirojáról.

Egyelőre nem.

Kolozsvár, apr. 5.

A buzgóbb félhivatalos újságok ismét szükségét látják megnyugtatóni a nagy közönséget, hogy a közös hadügyi költségek emeléséről szóló hírek ebben az alakban nem felelnek meg a valóságnak, mert egyelőre nincs szó a tulságos (?) emelésről.

E szerint tehát csak egyelőre kívánnak megnyugtatóni.

Mert, hogy a tulságazott követelések terve tényleg megvan, azt maga a mentegődzés is bizonyítja, mely csak a követelések elhalasztásáról, de nem elejétőlől szól. A hadügyi kormány csodálatos érzéket tanúsít a közigazdasági helyzet iránt, a mi madárnyelven annyit jelent, hogy a kormányok nem tudnak pénzt felhajtani, s bizonyosak lehetünk benne, hogy a mint a pénz megszerezhető lesz, azonnal elő fognak állani a teljes összeggel, melyet már előkészítettek.

Az sem példátlan eset, az utóbbi időben nem kevesebbszer történt, mint kétszer, hogy védelmi tekintetektől, melyeket természetesen titokban kellett tartani, egyszerre sok millióra rugó követelést szavaztatott meg a hadügyi kormány a delegációval.

Nem gyanúsítás tehát, ha azt mondjuk, hogy készen kell lennünk megint ilyen meglepetésre, mely ellen egy-két évig kapálózhat ugyan a magyar kormány, de végre is felsőbb tekintetektől bele kell nyugodnia, s bele fog törődni a delegáció és az országgyűlés is, mert megvan a pompás megokolás: ki veszi magára az esetleges felelősséget, ha a fegyverek és a kiképzett létszám hiánya vagy inferioritása miatt elvesztenék egy háborút, quod deus avertat!

De Magyarországot tudja nagyon jól, mit kell áldozni a védelemért. Éppen azért teljes őszinteséget követel. Nem a kénytelen áldozattól riad vissza, mint nem riadt soha. Visszatetszést kelt a bujkálás, meglepetés, visszatetszést kelt, hogy a hadsereg szaporítása, fölfegyverzése rendesen nemzeti, politikai és finansziális rovásunkra történik.

Tessék az ország ez érdekeinek szemmel tartása mellett egész őszinteséggel föltárni a helyzetet, s akkor másképpen fogunk itelni a hadügyi miniszteri tervek felől.

M.—m.

A háboru.

A harcztérről a következő legújabb hírek érkeztek:

rövid, önkénytelen nevetéssel — és azt hiszem, hogy maga látott ott valamit — mi? Boone dadogott valamit, ami zavaros helybenhagyásnak hallzott. Curzon ismét nevetett.

— Oh, az nem baj! — mondá. Roderik gyermekesen jó kedvű volt és boldog és diadalmas. Ő nem törődött azzal! Tényleg nevetett. De tudja, maga mindig kedvence volt neki. Reményilem, hogy azt éppen olyan bókna veszi, mint én.

A felügyelő ismét mormogott valami érthetelenséget.

— Sir, — kérdé pár pillanat mulva — gratulálhatok önnek és Foliot kisasszonynak?

— Igen, édes barátom, nekem gratulálhat, akár ezerszer! A mi ötlet illeti, az ég áldja meg ötlet, azt gondolom, hogy a gratuláció másik felére a választ reá bízom! Boldoggá akarom ötlet tenni, vagy kitöröm a nyakamat annak a kísérlete felett — ennyi az egész!

Nevetett és ismét az ajtóra támaszkodott és néhány pillanatig hallgatott.

— Sajátságos — folytató — hogy különböző időkben milyen különbözőképpen érezheti az ember magát.

Boone, maga jól tudja, hogy Golden Range felett milyen átkozott csúf érzésem van, főleg mióta Dórát ösmerem, mert az az enyém kellene, hogy legyen, hogy neki adhasam és minden kitagadó végrendeletek dacára; ő kellene, hogy annak az asszonya legyen! És még is, a mint most itt állottam, a jegyesemre gondolva és Golden Rangera nézve, akasszanak fel, ha az én gazdám és még is szegény kuzinom iránt a szánalomnál egyebet tudtam érezni! Egy pillanatra elhallgattam. Azt hiszem, hogy nem árulok el semmit, mondá kérdőleg, azt mondva, hogy a kuzinom is szerette és kívánta őt?

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1900. Április 5.

Az én életem emlékei.)

Jókai Mórtól.

Az én két feleségem.

Miért irtam én meg ezt az emlékiratot? Szándékos czélzattal tettem. Azért, hogy saját sorsfutásomból bebizonyítsam azt, hogy egy szivbeli összeköttetés, melyet az egész világ s abban a legközelebb álló rokonság, baráti kör ellenzett, lehet Isten által megáldott végzet, predestináció. De a sors akarátán kívül még egy alkotó erőnek kellett ebben közreműködni: a lelkek közötti igaz szeretetnek. Ez vezette a sorst.

Elkezdtam az emlékeket írni a nászutazásom alatt: új házaseletem harmadik napján és irtam azokat négy hónapig folyvást. Ugyan, melyik „uj” asszony (nem is mondom, hogy „fiatal”) tűrte volna azt el keserőség nélkül, hogy a férje a mézeshehetek és hónapok alatt folyvást az előbbi, a meghalt feleségemet magasztalja, országvilág halatára? annak a szobrát alakítsa, a lelkét annak a szelleme után bolyongtassa?

Hisz az új nő csak a lelket szeret-hette bennem. Abból nem volt szabad egy atómot sem átadni másnak — még egy halottnak sem.

* Az én életem emlékei” címen a Magyar Nemzetben egész cikksorozatát írt Jókai Mór: onnan vettük át ezt a tárczát, mely a cikksorozat utolsó befejező részét képezi.

De megírtam a halott nő dicsőítését azért, hogy az új nőt emelhessem ugyanarra a piedesztálra.

Igenis: a mi sorsunk az, hogy piedesztálon állunk. Így volt az a régi életben is. Dicsőségből van annyi részünk, mint valaha volt. — Hanem a társaság parketjére nem szállhatunk le róla. Koszorút, dicsőítő himnuszt kaptunk eleget, de egy meghívót uri körbe soha. Kis istennek, istennőnek, kis királynak, királynénak mondogattak bennünket, de „urnak”, „urnőnek” nem fogadtak el bennünket soha. Azért a mi világunk szűk volt: a fellegektől körülvevett Olympos, meg az „otthon.”

De legalább az első feleségemmel járhattunk együtt az Olympon. Én irtam számá-ra a nagy szerepeket, Dalmában, Szigetvári vértanukban, Manlius Sinisterben, Dózsa Györgyben s ő azokban magának is, nekem is aratta a babérokat.

A második feleségemnek már az Olympos sem adhattam oda. Ő is művésznő volt. A ki csak látta, a ki csak hallotta játszani, szavalni, kritikus és közönség, mind elismerte róla, hogy alakja, arca, hangja elsőrendű tehetséget mutat fel: érzelmisége, felfogása, mit játékaiban, szavalatában kitüntet, a szokottnál magasabb színvonalon áll: egy év alatt a színvilágban több koszorút és dicsőítést halmozott rá a közönség és a bíráló, mint a mennyit mások évtizedeken át gyűjtöttek. Ha vidékre elment volna: diadal útja lehetett volna. Hát miért nem ment el?

Mert én voltam az útjában. Az egész művészpályájának az útjában.

Az ő számára is irtam egy nagy szerepet: „Leventében” Jahelt. Hát inkább levették a darabomat a repertoárról s már három év óta ott hever a színház lomtárában. Három év előtt irtam Jahelt s Nagy Bella volt előttem, mikor irtam. Milyen dicsőségről álmodtunk; a költő is, a művész is! Ezt a dicsőséget elfujja egy hatalom-szó. Egy embernek a szava, a ki a megfordított Isten: „ne légy!” elég rá, hogy füst és pára legyen belőlünk.

A művészpályának a babéraitól és a rózsáitól is kapott az én Bellám sokat, de a tövisből még többet. Ez alatt én oktattam, én műveltem a lelkét. Mestere voltam éveken át. Meg kellett ismernem e lelkét; e szívet. S aztán rájövönöm, hogy ez a lélek, ez a sziv nem való a színlelések világába.

Rajta függött, hogy válaszszon: otthagya-e a hideg Olympos s válaszsza helyette az én meleg otthonomat.

Mit adhattam én neki, hogy e drága cserét megtegye?

Öreg vagyok: a testi alakomon nincs mit szeretni. Gazdag nem vagyok, a munkám után élek. Nincs előkelő rangom, fényes hivatalom, hogy a magas társaságok dicsőségébe bevezethessem. Ellenben az eddigi társaságomnak a teljes gyűlöletét viszem számára véglegényi ajándékol. Mit szerethet hát rajtam? A lelketem.

Itt aztán gunyosolylyal fordul félre a mai világ embere.

Hát hisz valaki a lelkek szerelmében? Hisz valaki ennek a szerelemnek a tartóssá-

London, április 4.

Vasárnap a búrok megtámadták az angol előőrseket azokról a magaslatokról, a melyeket a bloemfonteini vízvezeték mögött és körül elfoglalva tartottak. **Az angol gyalogság meghátrált a búr támadás elől.** Az angol csapatok visszavonultak a Korana-spruit-utól nyugatra fekvő magaslatokra.

A búrok, a kiknek számát még tegnap közel 9000-re becsülték az angolok, ma megfogyatkoztak. Összesen 1800 búr van már csak az angol tábor körül. Ezt a tényt Roberts lord nem képes magának másképp megmagyarázni, mint úgy, hogy a búrok főcsapata visszavonult már és közel kétezer főnyi búr csapatot hagytak ott hátvéd gyanánt, vagy pedig a nagy búr hadsereg többfelé oszlott meg és különböző oldalról akar támadni.

Hir szerint egy búr csapat délfelé, egy másik csapat keletréle ment a vasuti vonal használatatlanná tételére.

Az a hír, a mely szerint a bloemfonteini vízvezeték környékén nagy döntő csatára van kilátás, nem felel meg a valóságnak.

London, ápr. 4.

A Times-nek jelentik Bloemfonteinből 2-iki kelettel: Az ellenség mozgulatai valószínűleg kedvező vallanak és azt bizonyítják, hogy Oranje északi részében a burok erősebben tartanak össze, mint eddig látszott. Olivier akciója, a ki Ladybrandot ismét megszállotta, azután pedig segítő-csapatokat vont össze és Tabachut újra bevette, stratégiai remekelés volt, a mennyiben kiaknázta előnyét Roberts lord hadállásának egyetlen hozzáférhető pontján. Ez a dolog főként azért sajnálatos, mert kitűnt, hogy nem voltak képesek a délkeleti és keleti ültetvényeket, a kik fegyvereiket kiszolgáltatták, teljesen megvédeni.

Ugyanennek a lapnak jelentik Fokvárosból tegnapelőtti kelettel: Mikor az angol kíséret és az ágyúk Hornspruitnál lesbe kerültek, **ugy látszik, egyetlen ember sem volt a sereg élén, a ki körülírt baktatott előre és csak akkor vette észre, hogy valami baj van, mikor a fél kíséret már az ellenség hatalmában volt.**

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

31 uj gyár.

Harminczegey új magyar gyár alapítása ügyében folynak a tárgyalások a kereskedelmi miniszteriumban. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter büszke kijelentése: „Mi fogunk gyárakat csinálni, bárholnann vesszük is a pénzt!” tehát nem szónoki flosculus volt, hanem alapos megfontolás eredménye. 31 új magyar gyár létrejött mindenkit örömmel töltött el. Növelik e gyárak Magyarország gazdasági versenyképességét, megélhetést biztosítanak sok ezer magyar munkásnak és fokozzák a közjólétet. Az örömezz az öröm kelyhében csak az, hogy javarészt osztrákok és németek az új iparvállalatok létesítői és hogy ennél fogva az idegen pénzek nagymértékű beömlése várható az országba.

Ez azonban a szükségképi következménye a mai viszonyoknak. Magyarország sokkal szegényebb tőkében és vállalkozó, ipari tudásban is, mintsem hogy teljesen a maga erejéből képes legyen arra, hogy egy csapással évtizedek gazdasági mulasztásait helyre hozza. Az idegenkedés a gazdasági vállalatok létesítése iránt nálunk szűnőfélben van ugyan, de még nem szűnt meg egészen és tulajdonán nagy még azon tőkepénzesek száma, a kik szívesebben süprik be a takar-

— Sir, ezt haliani nem lep meg engem.

— Gondoltam. A mi azt illeti, az aligha valakit meglepne. Soh'se gondoljunk azaz. Magam sem tudom, hogy miért beszéltem róla. Hogy a tárgyat megváltoztassuk. Ma este, miután maga elhaladt mellettünk, Foliot kisasszony a maga leányáról beszélt.

— Sir, ő mindig jó volt, sőt több a jónál — épen, mint ön. Többet nem mondhatok.

— Édes barátom, a mennyire én vagyok érdekelve, maga sokkal többet mondott az elégnél, viszonáz Roderik téfásan.

Azonban, az nem tartozik ide. Foliot kisasszony Mariról beszélt és arról a műtétről, mely a szegény gyermek előtt áll.

Ismét elhallgatótt, alig tudva, hogy a következő mondatot miképpen adja elő.

— Félek, — folytatá — hogy a műtönek a tiszteletdíja meglehetősen sok lesz. De remélem, hogy maga a felett nem nyugtalankodik?

E szavak elég ügyetlenül voltak mondva, de, gondolá, legalább bevezetésül szolgáltak ahhoz, a mi mondanivalója volt; azonban azt s'hasam mondta el. A másik erősen megrögtint és visszahúzódtott tőle.

— Sir — mondá izgatott hangon — szükségtelen, hogy ön ezzel törődjön. Az én főnököm generozus. Az orvos tiszteletdíját Ryder ur fogja kifizetni és attól tartva, hogy szükségem lesz reá, a többi szükségleteim fedezésére felajánlotta, hogy megduplázza azt a pénzt. Tehát felesleges, hogy e miatt aggódjam.

Nem várakozott a válaszra, de hirtelen megfordult és sietve távozott. Curzon bámulva nézett utána.

— Mi az ördög?! — mondá. Vajjon tréfált? Nem; ő elég komoly volt. De, hogy Ryder generozus legyen — de hogy Ryder készpénzt adjon át, nem egyéb okért, csak hogy egy hűségese szolgáljának szíveséget tegyen és talán egy nyomorék leánynak az

rékpenztárakban és bankokban letett pénzeik biztos 4 százalékát, mint azt a busás, de esotleg csak évek mulva esedékes hasznót, a mely a nagy iparvállalatok prosperálásából várható.

A tőkepénzesek ezen nyárspolgárius gondolkozása nem annyira a konzervatív megcsontosodottság eredménye, mint a szegénységé. Mi nem várhatunk a pénzünkre úgy, mint azok, kiknek millióik hevernek parlagon, vágyakodva arra, hogy bele dobassanak a gazdasági kázdalem hullámaiba. A 31 új magyar gyár létesítése a mai viszonyokat véve zsinórmértékül, örvendetes és nagyhaladást jelent. Eddig azon iparczikkekért, melyeket e gyárak fognak előállítani, egyenesen a külföldre vittük ki a pénzünket. A vállalkozói nyereség, munkabér, sőt a nyers anyag vételára is mind a külföldre mentek ki és nekünk cserébe nem maradt egyéb, mint az ipari készítmény, melyet a pénzünkért kaptunk. Most csak vállalkozói nyereség fog a külföldre vándorolni. Magyar anyagból állítják elő az iparczikkeket, magyar munkások fognak kényeret kapni és pénzünkért elérjük azt, hogy nemcsak az egyesek anyagi jólétét fokozzuk, hanem fokozzuk egy egész magyar társadalmi osztályt, melynek sorsa nagy befolyással van egész állami és társadalmi helyzetünk alakulására.

De még ha rendelkezésre állt volna is magyar pénz a vállalatok létesítésére, még akkor sem tudtunk volna hozzá fogni a teremő munkához azzal a nagy szakavatottsággal, a mely, nem szegyeljük bevallani, az idegen nagyiparosokat jellemzi. Mi rekrutáltak vagyunk csak a nagy ipari hadseregben és a leghelyesebben cselekszünk akkor, ha ellenségeinkől tanulunk, mielőtt felvesszük velük az engesztelhetetlen, kiméltelen harcot. Jól mondta a kereskedelmi miniszter költségvetési beszédében, a külföldi gyárosok látták el a magyar fogyasztó közönséget. Ők ismerik legjobban gazdasági szükségleteinket és azon sajátosságokat, a melyek a magyar fogyasztó közönséget jellemzik. Azért engedjük be őket az országba, de azon szigorú kikötéssel, hogy magyar anyagot fognak felhasználni és magyar munkásokat fognak foglalkoztatni. Nem messze van már az az idő, mikor idegen segítségre nem fogunk szorulni és teljesen önértékű teremtjük meg azon nagy ipari intézményeket, melyek minden nemzet anyagi jóléte feltételeit képezik. A kereskedelmi miniszternek pedig hálával tartozunk azért, hogy megtalálta a helyes utat a teljes gazdasági kibontakozás felé. Egy kevéssel több radikalizmus veszélyes kísérlet lett volna, melynek balsikere gazdasági életünket évtizedekkel dobhatta volna vissza.

Egyleti élet.

Közzgyűlési meghívó. Az erdélyi gazdasági egylet alapszabályszerű rendes közgyűlést Kolozsvárt, 1900. évi április hó 8-án, vasárnap déle 6 ótt 10 órakor fogja saját helyiségében (belköz-utca 11. sz. emelet) megtartani, melyre az egylet t. tagjai tisztelettel meghívotnak.

*

Az állami tanítók országos egyesülete ápril 8. és 9-iki gyűlést nem a vármegyeházánál, hanem a Tanítók kaszinójában tartja meg Budapesten.

ZENE.

Joannovich Mariska hangversenye. Tegnap tartotta meg *Joannovich* Mariska koncert énekesnő hangversenyét. A Központi Szállóda emeleti termét ritka előkelő közönség töltötte meg, mely nagy érdeklődéssel hallgatta Joannovich kisasszonyt,

életét megmentse? Ej, ez sehogy sem talál! És mégis, feltéve, hogy Boone nem habodrott meg, ő azt fogja tenni! Furcsa, a kuzinomat ismerve, nem tudom megérteni! Tekintve a Boone alakját kísérté. Az ördög és minden kísértete benne kell, hogy legyen, — mondá — midőn Evert a pénzt látszólag semmiért adja ki!

XXVIII.

Woodlandban a reggelizés, mint minden egyéb, a mi történt, változatlanul Dorától vette a hangot és kellemesen vidám volt vagy annak az ellenkezője, a hogy a leány hangulata hozta magával, midőn helyét a kávé ibrik előtt elfoglalta. Nem mint-ha gyakran történt volna meg vele, hogy mosolygó vidám arcánál egyebet hozott volna le a szobájából.

A következő reggel a legragyogóbb jó kedvében volt, következőképpen Matt bácsi is örömtől sugárzó arczczal fogyasztotta el a reggelijét és Náncsi kisasszony teljesen megelégedezett a tegnapi bosszuságáról és sérelméről. — A kis testvér párnák minden időben kemény feladat lett volna Dorának ellent állani és ezen a reggelen még sokkal keményebb, mint rendesen. Dóra oly kedves volt, oly tökéletes képe az ifjúságnak, boldogságnak és kellemnek, oly kedvesen és gyöngéden beczégette és csókoltatta őket; oly édesen hízelt meg meglepetéssel kért engedelmet tőlük, a miért tegnap délután olyan „gonosz kis portéka” volt, hogy azok nem tudtak egyebet tenni, csak néztek reá szeretettel és egymás csendes meglepődéssel. Dorát, az ők szeműk fényét, soha sem látták ily szépnak, ily vidámnak, kedvesnek, gyöngéden szeretőnek és igazgatónak gondolta magában mindegyik, az evésről és ivásról szinte megfeledkezve azon élvezetben, hogy Dorájukat nézzék és beszédét hallgassák.

(Folytatása következik.)

ki már több előkelő hangversenyen keltett feltűnést. A kisasszony rendkívül képzett énekesnő, kitűnő iskolája van s tegnapiigazi művészi élvezetben részesítette a hallgató-ságot. Róth József „A magános köny” czimű dalával kezdette el a hangversenyt, több operarészletet is adott elő. Nagy hatást ért el Paolo Tosti „Penso” czimű darabjával. Legjobban tetszett azonban a *Kék nefejeis* című magyar dal, melyet zajosan tapsolt a közönség. A zongorakíséretet *Pessiók* Róza, a kisasszony tanárnője teljesítette. A k. a. iránti tiszteletből közreműködött a hangversenyen dr. *Ferenecz* Alajos zongorajátékkal, *Vásár-helyi* Béla hegedűjátékkal; az előbbi Chopin „Polonaise” darabjával, a második Sarasati „Czigánydalok” czimű szerzeményével. Mindkettő igazi művész s így a közönség örömmel hallgatta őket, sőt meg is újrázta. Ritka hangverseny sikerült Kolozsvárt ilyen jól, mint ez. A művésznőt elhalmozták virágokkal.

SZÍNHÁZ.

Szacsvayné Boér Emma vendég-főllépte.

Szacsvayné Boér Emma asszony tegnap másodszor lépett fel a „Lowoodi árva” Eyre Jane szerepében.

Birch-Pfeiffer Sarolta asszony érzékeny és romantikus története még ma is hatni tud a közönségre, noha nem azzal az intenzitással, mint kedves nagyanyaink virágzó idejében, a mikor még sűrű zokogások közt hallgattuk a boldogtalan Eyre Jane panaszeit. Különbö a darabnak ma már az avult fordítás sem válik előnyére. S ha kegyelettel viseltetünk is régi nyelvhagyományaink iránt, még is szeretett volna, ha a rendőző itt-ott legalább az egyes divatját mult kifejezéseket, modernebb mezbe vonja. Hogy például egyet említsk: a „nemzót” a „szülő”-vel helyettesíti stb.

Ezzel igaz, hogy régi népszerűségét e darabnak visszaadni nem lehet, mert a romantizizmust a mai színpadon a felnőttek már nem veszik egész komolyan, de egy jó fordítás és jobb scenirozás most is publikumot tudna teremteni a lowodi árva történetének.

Mutatja ezt az estéli előadás, mely alatt több ízben őszinte taps tört ki a nézőtérén. Igaz az is, hogy e tapsok felidézésében Sz. Boér Emma kevéssé művészi egyéniségének nagy része volt, de igaz az is, hogy a szenvedés és küzdés jutalma, s a fájdalom árán kiérdemelt boldogság, még a legregényesebb keretben sem hagyja szívünket érintetlenül.

Szacsvayné Boér Emma ma is nagy hatással játszott. Nyílt színen is tapsot kapott s felvonások végén pedig több ízben zajos lelkesedéssel szölitották a kárpit elé.

Tompa Rochester lord szerepét exakálta nyugalommal és méltósággal, de ez előkelő tulajdonokon a maszkja rongtot valamt. A brit gentlemannak olyan ködös volt a parókája, mint a hazája s a szakálla is valamivel lehetett volna simulékonyabb. A tapsból azonban neki is kijutott.

Laczó Aranka (Reed asszony) gondos játékkal érdemelte ki a közönség elismerését, míg *Bajor* Riza (Clarens) kissé bizonytalanul deklamálta a büszke lady szerepét.

Kisebb szerepükben Szentgyörgyi, Bónis, Vágó és Hatala Györgyike jól megállták helyüket, de *Fehérváriné* sikertelenül küzdött Herleigh Judith asszony szerepével. A szereposztó legyen szíves és ne engedjen meg magának sok lehetetlenséget, mert ártani talál vele a kolozsvári színház reputációjának.

Az előadásnak tíz óra előtt volt vége, de a függöny: a darab végén is fel kellett huzni, mert a lelkes ifjúság tapsolt és látni kívánta a vendégművésznőt, a ki ismételten megjelent a tűntető tapsokra (s.)

Egészség, betegség a magyar közmondásokban.

Az „Egészség” legutóbbi számában Leszner Rudolf dr. összegyűjtötte mindazokat a közmondásokat, melyek az egészségre vagy betegségre vonatkoznak. Ime a közmondások:

Az él soká, ki jól él. A ki jól él, királyt sem fél. Sokáig élni s meg nem vésnedi: nagy mesterség. Olyan az élet, mint a hold: néha telik, néha fogy. Az életet inkább szereti az öreg, mint a fiatal. Kurta az élet, de nyomorúság hosszuvá teszi.

Elég szép, a ki ép. Ép testben ép lélek. Nincs jobb, mint a jó egészség. Eb az élet egészség nélkül. Kelletlen ott a kincs, hol jó egészség nincs. Bibor, bársony vendégség — jobb egy napi egészség. Az egészség ízét a betegség adja. Addig gondolkodjál egészségedről, míg egészséges vagy.

Elégség — egészség. Jó mód — kívánt egészség. Mértékletesség — legjobb öröklés. Többet ér orvosnál a mértékletesség. Kinek szükös bora, eláségo, annak jó az egészsége. Három dolog egészséges: eleget nem enni, munkától nem futni s nem bujálkodni. Ép és egészséges testtel jó aludni.

Jóbból is megárt a sok. Egy-két napi dinom-dánom, holtig való szánom-bánom. Többet öl meg a rendetlen eszem-izsom, mint a kard. Többen laknak borban, hogysen a tengerben. Mértékletlenség több embert viszen el, hogy sem a fegyver. Török, torók sok kárt tett az országban. A mértékletlen ital minden betegségnek anyja. Bor be, és ki. Kinek reggel fáj a feje, jele, hogy mult este nem tartott jó mértéket. Kevés vacsora, jó éjszaka.

Legjobb fűszer az éhség. Az éhségjobb izz ad az ételnek. Éhes ember semmiben sem válogat. Éhes gyomornak mézes falat a zabkenyér. Az éhség kihajtja a farkast a bokorból. Legjobb enni, ha éhes vagy. Munka után legjobb izz az étel. Evés közben jön meg az étvágy. Nehéz éhezni embernek a várakozás. Éhes embernek esel gyánadt esik az alvás. Nem jó éhnek az ének. Legjobb étel az anya teje. Fehér csipő, sós turó, éhség ellen igen jó. Kenyér, sejt két tál étel. Kenyér mellé sejt is kell adni. Annál jobb a kenyér, mennél több a szeme. Ki sok zsírost eszik, elcsapja a hasát. Jól megrágd, aztán nyeld. Be ne fald azt egy nap, a mit esztendő-nap meg nem emészt gyomrod. A ki zabál, maga fogával és magának sirt. Nem azért él az ember, hogy csak egyék. A rossz gyomornak becsülete a kevés eledel. Vén embernek bor az orvossága. Egészséges és a beteg nem egy ételt szeretnek. Nem egészséges étel után az álom.

Tele has nem örömost tanul. Kövér has meg nem szokja a járást. Rákevésben sok a munka, kevés az étel. Nem minden gomba jó gomba. Étél, ital, álom: szükséges e három. Szomjúság ellen ital az orvosság. Legjobb a víz forrásában. Forrás jobbkia száraz időben tetszik ki. Ha forrásod van, ne igyál patakból. A forrást fel ne zavard. A hideg víz, sok bajt levisz. Mosdatlan kézzel nem nyúlj semmihez. A mint mosod kezéd, veszed le a szennyet. Télen kényeredet, nyáron ruhádat el ne hadd. Egy jó álom minden fáradságot helyrehoz. Ki ülő munkát végez, járva pihen. Jó pihenni olykor, de henyélni vétek. Heverő testben bujdosik az elme. Ki erősen fújja orrát, vért fúj ki belőle. A fog is végtére csak elkopik. A hol sürt a pép, ritka a fog. Méreg kóstolóba sem jó. Mójával méreg is orvosság. Orvos és gyóntató előtt káros a titkolás.

Ritka gígyó méreg nélkül. Veszet kutya harapás, más világra talpalás. Egy rühes juh az egész nyáját megvesztegeti. Ki rühes-sej hál, megrühösedik. Minél rühösebb, annál vakarósabb. Könnyen reá ragad a nyavalya, ki beteg körül járogdokit. A mint tartod enédet, úgy ihatod tejedet. Könnyű sebet ejteni, de nehéz gyógyítani. Az új sebet ne körmöld. Nem lehet minden sebet egy irral gyógyítani. Könnyen gyógyul az új seb, de a régi még könnyebben elfül. Ha begyógyul is a seb, megmarad a helye. Ritka egészség betegség nélkül. Nem mondja a gyermek, ha nem beteg. Mindig van valami nyavalyája a szegény embernek. Nem kell nyasalyáért követet küldeni. A nyavalya lóháton jön, gyalog megy el. A nyavalya párosan jár. Egy nyavalya a másikat ott éri. Minden nyavalyának bokros az ösvénye.

Megtanít a nyavalya jámborságra. A nyavalya a bolodot is észre hozza. Kiki legjobban érzi a maga nyavalyáját. Akkor van legrosszabbul a beteg, mikor nem érzi, hol fáj. Nagy nyavalya az éhenhalás. Öregség mindennapi betegség. Betegséget nem lehet titkolni. Kedvetlen, mint a beteg ember. Kopasz, mint hagymáz után a beteg. Sápadt, mint a beteg. Ki betegen él, sokáig vonaglik. Mig egy beteg sinlódik, száz egészséges meghalhat. Nehéz betegségnék ásó-kapa vége. A betegség sem tart mindenkori holtig. Megorvosolja az idő, a mit az ész meg nem gyógyíthat. Minden nyavalyának legjobb orvosa a tüdőm-olaj. Betegnek orvos a barátja. Ha az orvos fél, rettegni kell a betegnek. Sokat kér a beteg, de az egészséges nem adja. Az egészséges könnyen ad tanácsot a betegnek. Kutya is füvet eszik, mikor beteg. A betegnek kevés is sok lehet. Az ember könnyen elfelejti a nyavalyát. Könnyen felejt ember más nyavalyáját. Késő holtat orvosolni. Késő orvost hívni, mikor meghalt a beteg.

Bizonyos, mint a halál. Halál mindent lekaszál. Halál szekere minden bút, bánatot elvisz. Halál ellen nincs orvosság. A halállal senki sem ivott áldomást. Ha sok az ember, sok a halott is. Éhséget dőghalál szokta követni. Rövid az élet, örök a sir. A mint élsz, úgy halsz meg. Hamar meghal, a ki korán kezd élni. Öregnek ajtóban, ifjunak lesben a halál. Jó futót is utóleri a halál. Halál halálnak, élet életnek barátja. Szép

volna a halál is, ha életben volna. A ki későn jár, jó volna a halálnak.

Vetések állása.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot 1900 évi márcz. hó 31-én.

(A m. kir. földmívelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítóktól beérkezett jelentések alapján.)

Évek óta nem tapasztalt szeszélyes időjárás uralkodott jóformán egész márczius havában és különösen a hónap közepe táján (a délvídeken és a királyhágón tuli részeken) és a hó vége felé az ország nyugoti felében. A változó időjárásban a nagy havazás, vihar és hideg idő miatt a munkálatok is, a melyek pedig már február havában sok helyen folytak, teljesen fennakadtak. A tulságos talaj nedvesség eső és hó a folyókat és patakokat is megtöltötték s árvíz veszedelem fenyeget az ország több vidékén. A tulsok csapadék, illetve talajvíz következtében a vetések és rétek néhol már is víz alatt állanak. A mezőgazdasági munkálatokat csak szórványosan eszközölték és bár a gazdák mindenféle igyekeztek a kedvezőtlen napokat felhasználni, azért mégis ritka hely és különösen ritka vármegye az, a hol a tavaszi vetések 50—60° %-ával elkészültek volna.

A márczius hó végével leginkább a nyugati vármegyékre kiterjedő erős havazás és 3—4 f. hideg idő ott ismét több napra megakasztotta a tavaszi munkálatokat. Ez idő szerint bár időközben az ország legtöbb vidékén javult idő, — enyhébb és verőfényesebb napokkal vannak, azért alig folyik valahol a szántás és vetés. Épp ez a körülmény az, a mi miatt a gazdák aggodnak nemcsak a munka esetleg nagymértékű feltorlódásától félve, hanem és leginkább azért is, mert a kukoricza és répa vetés ideje is bekövetkezett.

Az utótél a kerti szőlő és talaj előkészítési munkálatoknak sem kedvezett, itt is nagy a fennakadás. Azonkívül néhol panaszkodnak, hogy a korai gyümölcsfák termő rügyei a hideg idő következtében elfagytak; másutt, főleg a Duna jobb partján, de néhol az ország egyéb vidékein is arról panaszkodnak, hogy kevesebb a használható szőlő vessző, mint a mult évben volt.

Az őszi vetéseknek sem mindenütt kedvezett a márcziusi időjárás. Különösen a rozs és repce vetések érezték meg a zord utótelet, ellenben a buza, egyes vidékeket kivéve, — a hol különben már február havában is gyengén állott — nagybárra még mindig kielégítő.

Az őszi vetések közül a buzát általában közepesnek lehet jelezni, de a rozsban és repceben — különösen pedig ez utóbiban — már is jelentékeny a károsodás.

A korai tavaszi vetések néhol kikelték s elég jók, de sok helyen a fagy már csirázásokra tönkre tette és így új maggal kell pótolni.

Általában nagyon jó időre van szükség, hogy a munkálatok idejében befejezhető legyenek és különösen hogy a vetett mag kedvező körülmények között kikelve fejlődésnek indulhasson.

A takarmányozás körül is fordulnak elő már nehézségek a tulhosszura nyúlt téli idő miatt; a mennyiben a takarmány sok helyen megfagyott és legelő híányában nagyok száma szemes terményekkel kénytelen pótolni a szálás takarmányművek hiányát.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, április 5.

— **Időjárás.** Reggel hét órakor következő távraírt jelzéseket kaptuk az időjárásról: Nagy-Várud (m. 5) csendes derült, Kolozsvár (m. 1) csendes derült, Torda (m. 1) csendes derült, Maros-Ludas (m. 4) csendes derült, Maros-Vásárhely (m. 1) csendes borult, Szász-Régen (m. 2) csendes borult, Tóvis (m. 4) csendes derült, Dicső-Szt.-Márton (m. 1) csendes borult, Sővárad (h. 2) csendes derült, Kis-Kapus (m. 1) csendes derült, Segesvá (m. 4) csendes derült, Sz.-Udvárhely (h. 1) csendes derült, Brassó (m. 2) csendes borult, Sepső-Szt.-György (m. 6) csendes derült, Csik-Szereda (h. 1) csendes borult, Csik-Gyimes (m. 4) csendes derült, Kézdi-Vásárhely (m. 8) csendes borult, Zernest (m. 2) csendes derült, Predáló (h. 2) csendes borult.

— **Városatyák közönye.** Kaptuk a következő sorokat:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Megdöbbenéssel olvastam az „Ellenzék” tegnapi számában, hogy az összehívott szakosztályi gyűlésen egyetlen egy városi képviselő sem jelent meg.

Ur Isten! hát minek nézik a városi képviselő urak a város ügyeit és minek tekintik a város vagyonát, mely felett az ő nevükben, de az ő hozzájárulásuk nélkül döntenek: *Csáky-szalmájának?*

Hiszen a mikor a választások vannak, olyankor lótnak, futnak, rimázkodnak, kapacizálnak, csak hogy megnyerjék a polgárok hajlandóságát és bejuthassanak a városatyai székbe.

Egy-egy üresedésbe jött helyre 2—3 hivatalos jelölt van kétfannyi önjelölt kocsiszázik reggeltől-estig; kérilek a jóhiszemű polgárokat, igérők, hogy ilyen, meg amolyan nagy buzgalommal ezt, azt kiviszik. — És ime az eredmény!

Ebből mi választók le vonhatjuk a tanuságot. Azok a városatyák, a kik havonkint egy-két délután pár órát nem szentelnek fontos közügyeinknek, bátran kihagyhatók jövőre a kommunitásból s helyettük tevékeny a város érdekeit szívőkön viselő egyéneket kell beválasztani.

A városi képviselő közönye miatt ha-

lad aztán visszafelé Kolozsvár gazdasági élete. E miatt nő az adósság. E miatt emelkedik rohamosan a pótdó. Hiszen csak egy példát említsek fel, a város bérföldjeinek praktikusabb kezelésére és jövődelmezőbb tételére már ezelőtt három esztendővel küldötték ki egy gazdasági bizottságot. A bizottság érdeklődés hiánya miatt éveken át nem tarthatott egyetlen egy gyűlést sem. Hová jut Kolozsvár városa, ha mindenki fut a városatyai tiszt-ség után, s mindenki ügytekinté azt, mint czímet, mint kitüntetést, melylyel néha még előnyök is járnak, bizonyos befolyás révén, de a tisztséggel járó kötelességek-ről se tudni, se hallani nem akarnak?...
Egy választó polgár.

— **Második vashid Kolozsvárt a Szamoson.** A kolozsvári vashid tudvalevőleg oly nagy forgalomnak van kitéve, hogy gyakran torlódások merülnek a on fel. Főleg vásárokat alkalmával fordul elő zavar a közlekedés lebonyolítása körül. E miatt már évek előtt elhatározta a városi közgyűlés, hogy egy új vashidat építtet, mely a Küllirály és Új-utca szegletét s a Nagyszamos-utczát köti össze s mely kivezet a Magyar-utczába s innen a Széchenyi-térre. E hidépítés most egy lépéssel előre haladt. A város ugyanis megvette a Farkas-féle Király-utca szélén levő telket. Mihelyt pénzre lesz a városnak, az építkezéshez hozzá kezdenek.

— **Kolozsvári népiszkolák államosítása.** Egész csendben folynak a tanácskozások a kolozsvári felekezeti és községi népiszkolák államosítása érdekében. A tárgyalások a felekezettől indultak meg, a melyek óhajtanák a jelenlegi iskolai épületeiket a maguk részére biztosítani s az államot megnyerni arra, hogy modern népiszkolai épületeket emeltessen. A reformátusok a népiszkolák államosításával, a nagyon csekély kolozsvári papi fizetéseket szeretnék a fel-szabaduló tanítói fizetésekből emelni.

— **Az Auer-társaság furfangja.** A budapesti lapok után mi is említettük, hogy az Auer-féle osztrák részvénytársaság Magyarországot kizsákmányoló bpesti osztályának igazgatója, Galya ur, ügynöke volt sok éven át Bécsben a szabadalmi ügyeknek. E téren szerzett tapasztalataival számos reket gyűjtött önmagának és százsor annyi az osztrák részvényeseknek a kizsákmányolt magyar polgároktól. Most, hogy Kolozsvárt megindult és Szegeden, Temesvárt, Szabadkán, Pozsonyban, Aradon folytatódott ellenük a mozgalom s a főváros polgársága is állást foglalt e zsákmányolás ellen, újabb turpissága sült ki a németnek. Győrben ugyanis, a hol szintén mozgalom indult ellenük, élénk furfanggal egy *kötelező nyilatkozatot íratott alá* ez a német társaság a kávésokkal és vendéglősökkel. E kötelező nyilatkozatban, mint a „Győri Hírlap” írja, kijelentették, hogy kötelezik magukat csak eredeti Auer-éket használni. A szegény becsapott üzletemberek most látják, hogy ok áldozatai egy furfangos manipulációnak. Most azon törekednek, hogy bujhassanak ki e baj alól, mert látják, hogy az Auer-társaságunk annak diktálására, hogy ki mit egészen, joga nincs.

— **A kíváncsi.** Színházi előadások alkalmával gyakran tapasztalja a közönség, hogy míg nyílt színen fol az előadás, egyik-másik színpadi ajtó megnyílik és a nyilvános át két szem kíváncsián kandikál keresztül, hol a publikumra, hol a játszó személyzetre, a szerint, a mint egyik vagy másik érdekl jobban. Ez a kíváncsiság szerfelett rontja az illúsiot s épen azért a rendező ur figyel-mébe ajánljuk. (Beiktüdetett.)

— **Kolozsváriak Rómában.** Kis Sándor, a kolozsvári felsőbb kereskedelmi iskola igazgatója egy növendék társaságában ma reggel Rómába utazott; dr. Jákó orvos a kolozsvári belgyógyászati klinika assistense is elutazott a mai napra a katolikus egyház fejének székvárosába.

— **A Mátyás-szobor** javára Barabási Ferenc úrtól, M.-Vásárhelyről 5 koronát vettünk. Rendeltetési helyére juttattjuk.

— **Kazánvizsgáló biztosok.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Rona Sándor okleveles gépészmérnököt a IX. fizetési osztály 3. fokozatába kazánvizsgáló biztossá nevezte ki és a nevezettet Brassó, Háromszék, Csik és Udvarhely vármegyék kazánvizsgálói ügyeinek ellátásával bízván meg, székhelyül Brassó városát jelölte ki. A kereskedelemügyi miniszter ugyanezen alkalommal Radó Lipót eddigi brassói kazánvizsgáló bizost, szolgálati érdekében, a Szeben, Fogaras, Kis Küküllő, Alsó-Fehér és Hunyad vármegyék kazánvizsgálói teendőikkel bízván meg, a nevezettét, a kazánvizsgálói kerület eddigi székhelyének megszüntetésével, Gyula-Fehérvárra, továbbá Kallos Bertalan eddigi nagy-enyedi kazánvizsgáló bizost, saját kérelmére, a Bereg, Szatmár, Máramaros és Ugocsa vármegyék valanint Szatmár-Németi város területén levő kazánok ügyeinek ellátása czéljából Szatmár-Németibe helyezte át.

— **Református hitélet Hidelvén.** Kolozsvár Hidelve városrészében az ev. ref. templomban minden nap d. e. is, d. u. is folynak az isteni tiszteletek, az új istenházban minden istentiszteleten nagy számban gyűlnek össze az ev. ref. hívők. Az istentiszteleteket Molnár Lőrincz lelkes végzi, kit a ref. hírek nagyon szeretnek.

— **Kik akarnak katonák lenni?** A közhadszereg budapesti, károlyvárosi, nagy-szebeni, pozsonyi, temesvári és kamenicki gyalogsági hadapród-iskolába az I-ső osztályba 25 olyan fiú fog szeptemberben felvételtetni

a kiknek az ellátását a magyar állam fogja fizetni, tehát a fiúk teljes ellátásban részesülünk. 14 évesnél ifjabb és 17 évesnél idősebb fiúk nem vételnek föl. A pályázók-nak főlvételi vizsgálatnak kell alávetni magukat. A folyamodványokat legkésőbb május 31-ig kell beadni a honvédelmi miniszteri umhoz. A tanács katonai ügyosztályában bővebb felvilágosítást lehet kapni.

— **A szalonkák.** A kolozsvári vadászok örömet, a hideg, fagyos tavasz megrontotta. A szalonka-huzás tudvalevőleg a vadászok kellemes tavaszi szórakozását szokta képezni, de az idén, a rossz idő járás miatt a hosszucsőrű madarak nem jelentek meg tömegesen. Csak itt-ott fordul elő szorványosan a szalonka s az is szerencsésen kikerül a lesen álló vadást. Az alkonyat csendjében szerelmeskedő madarak szelidebb tájakon időznek, a hol langyosabb a levegő, tisztább a menyboltozat s tekintetel arra, hogy az idő már előre haladt, tömegesebb szalonka-huzás nem is remélhető. Különbben is ebben a szeles, hideg időben vadászaink is szívesebben vadásznaknak elméletileg a kávéház kerek márvány asztalánál, mint kűnn az erdőn, a hol amugy is csak vékony reményesség biztatja a szalonkákra várakozó vadászt.

— **A regény folytatása.** Fialat és szép leány a regény hősnője. A regény első fejezetét sürt homály fűdi. Az események csak ama bizonyos „sötét veremről” lebhen-tesk fel a fátylat, a melybe a regény hősnője már ugy látszik benne volt, s a melyből a Szamos-hullámba igyekezett menekülni. Egy szép fiatal kisasszonyról szól az ének, aki egy előkelőbb kolozsvári várörök-lakába járt. Társnői észrevették, hogy a kis-asszony buskomor. Próbálták vigasztalni. Nem sikerült. Próbálták szórakoztatni. Hiú örök-kódos volt. Verőfényes szép délután kísétaltak a szamospartira. Itt jól érezte magát a szerelem ifju, szép beteg. Nézte a habok fodrait s elmerengett a folyó csendes csobogásán. Végre egy eszmétől megkapatva futásnak eredt s beugrott a Szamosba ott, a hol legmélyebb. Társnői sikoltva nyargaltak szanaszét, segélyért kiáltozva. Monostori gárdások tüntek fel a láthatáron s egy merészebb ifju minden tévóvázás nélkül a leányka után ugrott. Átölelte karcus deredát és szerencsén a partra uszott az elalélt öngyilkos jelölttel. Eddig tart az igaz történet második, vagyis bus fejezete.

— **Öreg honvédeknek** Walter Ede kolozsvári szobafestő 4 korona tanudiját ajándékozott a kolozsvári öreg honvédeknek. Ohajtjuk, hogy ezt a példát kövessék mások is.

— **Kolozsvári ökrök, lovak és szamarak statisztikája.** Kaptuk az alábbi sorokat: Tek. Szerkesztőség! Ne vegye rossz néven, ha bátor vagyok megkritizálni az „Ellenzék” tegnapielőtti számában közreadott fentebbi t. cz. statisztikát. Mindenekelőtt az ökrök statisztikája ellen van észrevételelem és tisztossg ne essék szólni, kifogásolom a kerületi kapitányok szállítását. Hiszen még a nagyapám se látott annyi ökröt (csak a négylábukról szőlők) és ökrösfogatot, mint a mennyit ok feltüntetnek. Ha a statisztikában megjegyzik, hogy ez ökrösfogatok kilencztized részét tehének vontatják, ugy megnyugszom a statisztikában. Akceptálom azt is, hogy Kolozsvárt 721 lófogat van s az 1211 ló közül 21 számár. De az én lelkiismeretem már nem viselheti el, hogy 150 frtra becsüljenek egy szamarat. Én azt hiszem, még Bálam szamara is olcsóbban kelt el. Nálunk, jól tudjuk, 6—8 frt egy jól kifejlett, egészséges, 4 lábú szamárnak az ára. Ha megtudják a szamosvizhordó emberek, hogy ilyen jó átlag ára van Kolozsvárt lónak, szamárnak, egy reggel arra fog statisztikus ur ébredni, hogy az 1211 ló és szamárnak legalább felét ablaka alá viszik, hogy tessék e gebéket az átlagár feléért megvásárolni.

— **Adomány.** Pápay Samuné 4 koronát, Szecsina Gézané szintén 4 koronát küldött az árva leányoknak. Rendeltetési helyére juttattuk.

— **Az ó-becsei méregkeverőnő.** Bálint Mihályné szül. Karácsonyi Vera bűntűgyében, a ki a férjét megmérgezte, a vizsgálat, — mint tudósítónk írja, — meglepő részleteket derített ki. Bálintné már a mult év őszén megmérgezte egyszer az urát, a kitől szabadulni szeretett volna, még pedig szerencsikával, de a férj ekkor meggyógyult. A mult hó 23-án egy czigány asszonnyal állítottott össze hatásosabb mérget rézgálicz, maróhigany és kőrisbogar-keverékből. A gonosz asszony ugy járt el, hogy az urának előbb kőrisbogarport öntött a pálinkájába s mikor az ettől beteg lett, orvost hívott. Az orvos porokat rendelt s az asszony ezeket a porokat összekeverte a czigányné által készített méreggel és ugy adogatta be a férjének. Ettől aztán Bálint Mihály örökre meggyógyult. — Mikor a hatóságok a gyanus haláleset miatt a holttest fölbontozolását rendelték el, Bálintné megijedt, elment doktor Weinberger és dr. Szász orvosokhoz s azoknak ötven-ötven forintot ígért, ha a bajból kirántják. Egyik aztán végkép leleplezte magát. Az ujvidéki törvényszéki vizsgálóbírája, Rebók Ferencz, nyomban letartóztatta a gonosz asszonyt, aki nemskára be is vallotta a bűnét. Más mentséget nem tudott felhozni, csak azt, hogy rágalmazták őt azok, akik azt állítják, hogy a szeretője kedvéért pusztította el az urát, mert ő csupán azért ölte meg a férjét, mivel közelebből meg nem jelölhető betegségben szenvedett, őt is megfertőztette és amiatt kimondhatatlanul meggyűlölte. A méregkeverő asszony egykedvűen várja most a sorsát az ujvidéki törvényszék fogházába.

— **Szirral leforázott csendőr.** A budaörsi m. kir. csendőrségénél szolgálatban levő Jánk Leon erdélyi származású csendőr már régebbi idő óta bizalmas viszonyt folytatott szakácsnéjával, a 35 éves Sárkány Máriával, aki nagykárolyi születésű. Viszo-

nyáról a többi csendőrök semmit sem tudtak és a viszony ki sem derül, ha időközben Jánk más nőnek nem kezd udvarolni. Ez okozta vesztét, A feltékeny szakácsné ugyanis ma reggel 5 órakor egy serpenyő forró zsirral az ágyban fekvő Jánkhöz rohant és a sustorgó forró zsirt az arcára öntötte. A szerencsétlen csendőr arca valóság-gal pecsenyévé sült, bőre teljesen levált és a szemövilágát örökre elvesztette. A csendőr-őrsparancsnok a megdöbbent esetről távirati jelentést tett föllebbvalóhoz a vizsgálat megindítása végett. A szakácsné nyomban letartóztatták, de a megbánásnak leg-csekélyebb jelét sem mutatja.

* **Költemény prózában.** A legfőbb lény elhatározta egykor, hogy nagy ünnepeylt rendez azurkék várában.

Minden éreky meghivatott vendégtül. Csupán n-erényeket hívott meg; férfiak nem kaptak meghívót.

Igen sokan jelentek meg közülök; kicsinyek és nagyok. Az apró erények kedvesebbek, szeretetreméltóbbak voltak ugyan mint a nagyok, de azért mindnyájan meg voltak elégedve és kellemesen társalogtak egymással amint az jó ismerősökhöz és rokonokhoz ilik.

De a legfőbb lény észrevett két igen bájos hölgyet a társaságban, kik ugy látszik nem ismerték egymást.

A háziur megfogta az egyiket kezénél fogva s odavezette a másik ismeretlenhez, hogy bemutassa.

— A „Jótékony-ság” — mondá ő s rámutatott az elsőre.

— A „Háladatosság” — tevő hozzá, mialatt a másikká mutatott.

A két erény bámulva nézett egymásra. Mióta a világ áll, még nem találkoztak egymással.

Turgenyew után.

Véletlenségből milliomos.

Egy Sütő Mihály nevű magyar ember halt meg a minap Chikagóban, a kit a sors szeszélye milliókhoz juttatott. Sütő Mihály mint szegény árva fiú 1870-ben Bécsbe ment, valahonnan a József-városból s hosszú idei tétlenség után egy lakatoshoz állott be inasnak. Jól rosszul eltöltött négy esztendőt a mesterénél, azután Drezdába ment, ahol igen sokat keresett és sokat takarított is, 1880-ban pedig műhelyt nyitott a szász főváros egyik külvárosában.

Történt egyszer, hogy egy drezdai polgár hintahajót rendelt nála, vasbádogból valót, erőset, drágát, 12 darabot. Sütő elvállalta a nagy munkát, de előleget nem kért a rendeltől, pedig a szükséges anyag beszerzésére egész vagyona alig volt elég. Hónapokig tartott, míg a hajók elkészültek s azon a napon, amikor a lakatos átakarta őketadni, a rendelő hírtelen meghalt, a nélkül, hogy a rendelésre nézve valami írott intézkedést hagyott volna hátra.

A szegény lakatos kétségbeesetten futott fűhöz-fához, hogy a családát rábírája a hintahajók átvételére. Hiába. A család hallani sem akart semmi felől, kényszeríteni pedig nem lehetett, mert írás nem volt az üzlet felől. Azután, a mikor látta, hogy így nem jut semmire, hirdetni kezdte az újságokban, hogy a tizenkét hintahajó igen olcsón eladó. Ez sem ért semmit, mert nem jelentkezett vevő.

Egy barátja aztán azt tanácsolta neki, hogy állítsa föl ő maga a hintákat. Legyen vállalkozó és tulajdonos. Sütő kénytelen-kelletlen hajlott a tanácsra, de a műhelyt csak akkor adta el, a mikor látta, hogy a hajó-hinta igen jó üzlet. Drezdában azonban nem sokáig volt maradása. Versenyársai támadtak, akik folyton áskálódottak ellene; Sütő egy napon megunta a háboruszkodást, vasutrá tilt a hajóival s Hamburgig meg sem állt. Hamburgban három hónapot töltött s szerzett vagy tíz-tizenkétezer márkát.

Azután erős vágya támadt áthajózni Amerikába, persze a vállalatával együtt. Hajora ült és Newyorkba vitorlázott. Először is ott tütötte fel sátorfáját. Newyorkban mesés szerencseje volt. Kis hajocsákí folyton a levegőben lógtak; kora reggeltől éjfélig szűnnet nélkül el voltak foglalva. Ősz felé elhagyta Sütő Newyorkot is, de meg kellett ígérnie, hogy még visszatér. Newyorkból délebbre húzódtott hintáival és sorra járta az Egyesült-Államok negyvenöt országát.

Óriási szerencse kísérte mindenhol. Többet keresett, mint egész miniszterium s annyi kölött, mint két köztársasági elnök. A szegény árvgyerekéről, aki gyalog ment Bécsbe lakatosinasnak, egészen megfeledezett. Született urnak érezte magát s oda-vetődő honfitársaival szemben valóban fejedelemi házigazda volt.

Négy évvel ez előtt eladta hintáit, haza akart jönni, de mégis csak ott maradt. Az utóbbi években pihent. E hónap közepén aztán hírtelen rosszul lett s másnap meghalt. Minthogy idehaza senkije sincs, egész vagyona különböző chicagói egyesületekre maradt.

Gyászrovat.

Nagy idők tanuja. Ismét elköltözött egyike a nagy idők kolozsvári tanuinak. *Majláth Antal* bonvéd tizedes hunyt el. Az elhunytat tegnap d. u. helyezték örök nyugalomra, nagy részvét mellett. Bajtársai közül a temetésen jelen voltak: Nagy Pál számtanácos honvéd egyleti jegyző, Semmer József, Stark Alajos, Münster Ede, Gyulafy Gyula, Majoros

Albert, Tamáskovits Ferencz, Nemesányi Samu, Richter Antal, Pethő Mózes, Papp István, Makó Mihály. Az öreg honvédek nagy része az influenza járvány miatt betegem fekszik.

* *Streck András* gyalui vendéglős élete 58-ik évében ápril 1-én rövid szenvedés után meghalt. Az elhunytat a Gyaluba kirándulók közül sokan ismerték s mint köztiszteletben álló derék polgárt becsülték. Az elhunytat számos rokonságon kívül 5 gyermeke gyászolja, köztük Streck József a kolozsvárilégszergyár derek szerelője.

Legid. *Kalházy István* 1848—49. évnemzetőr, a kolozsvári Gazdák Hitelszövetkezetének alapító és igazgatósági tagja meghalt. Földi részei a boldogultnak folyó április hó 6-án d. u. 3 órakor a külmagyar. utca 113. sz. a. saját házából az ev. ref. egyház szertartása után fogtak a köztemetőben levő családi sírban elhelyeztetni.

Jótékony-ság.

Nyilvános köszönet. A folyó év március hó 6-án tartott Medicus Estély összes bevétele 1276 korona 50 fillér; összes kiadása 640 korona 38 fillér, tiszta jövedelem 636 korona 12 fillér, melyből 318 korona 6 fillér az Orvostanhallgatók önképző és segítő egyesülete javára, 318 korona 6 fillér pedig a kolozsvári Önkéntes mentőegylet javára esik. Az estélyen felülfizettek: gr. Bély Ákos 50 kor., dr. Lőte József, dr. Brandt József, dr. Purjesz Zsigmond, dr. Rigler Gusztáv, dr. Haller Károly és dr. Bartók György 40—40 korona; dr. Fabinyi Rudolf, dr. Kolozsvári Sándor 30—30 korona., Hegedűs Sándor, dr. Szabó Dénes, dr. Udránszky László, dr. Zgorszky László és dr. Turcsa János 20—20 korona; dr. Lechner Károly, dr. Marschalkó Tamás, dr. Akontz Antal, dr. Pataky Jenő, dr. Farkas Géza, dr. Gámán Béla, dr. Parády Ferenc és dr. Konrády Dániel 10—10 korona; dr. Szudarevits Ferenc Szabadkáról, dr. Matusovszky András 8—8 korona; Bergner Mór, dr. Török Imre, dr. Hevesi Imre, dr. Czetz Dénes, dr. Höntz Kálmán, Schieszl Károly Balázsfalva 6—6 korona; Bogsch Lajos 4 kor., Perl József 6 kor., Simonffy Alajos Balázsfalva 5 kor., dr. Veress Lajos, Reschner Károly, Veszpremi N. 2—2 korona., Csákány István 1 korona. Fogadják ez uton is a rendezőbizottság hálás köszönetét.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” távirati, telefon tudósítasai és stírgöny-levelei.

Magyar koronajáradék és a párisi tőzsde.

Budapest, április 5.

Azon hírekre vonatkozólag, hogy a párisi tőzsdén a magyar koronajáradék címleteinek forgalomba hozatala érdekében kísérlet történt, a „Kel. Ért.” bécsi megbízható forrásból a következőket jelenti:

Nem lehet tagadni, hogy ezen kísérlet tényleg megtörtént, ez esetben azonban kizárólag egy epizodról van szó, melyet előidézett ama számtalan híresztelés, mikel jól ismert bécsi forrásokból terjesztettek a külföldön azon czélból, hogy felkeltsék a hitet, mintha Magyarország Széll Kálmán kormányelnöksége alatt az eddigi szabadelvű irány egy határozott konzervatív iránylatnak kellene, hogy tért engedjen. Ily híresztelések Berlinben és Frankfurtban már hónapok óta voltak forgalomban és úgy látszik, ezen körülményre vezethető vissza, hogy a magyar koronajáradék tulajdonosai közül egyik-másik indíttatva érezte magát, hogy a magyar papirokon a jelzett módon tulajdon. A magyar kormány ezen, az ország hitele ellen irányzott üzelmekről a napokban posítív értesülést nyert és Széll Kálmán miniszterelnök vállalkozott arra, hogy az appropriációs vitában mondott nagyszabású beszédeben ugy íthton, még inkább azonban a külföldön mindenkit meggyőzőzön arról, hogy Magyarországon senki sem gondol a politikai irány megváltoztatására és hogy Magyarországon a szabadelvűség az egyetlen lehetséges alap, melyen a közélet nyugszik. Megbecsülhetetlen a szolgálat, melyet Széll Kálmán felszólalásával az országnak tett.

Háboru.

London, ápr. 5.

A Reuter ügynökségnek jelentik Bloemfonteinből 2-iki kelettel, Colleville hadosztálya French tábornok lovasságával visszaérkezett Bloemfonteiba. Itt minden nyugodt. A vízművek elpusztítása nagy kelemetlenségeket fog okozni. A fürdővízzel takarékosabban kell bánni. Ivóvízből azonban elég nagy készlet van.

Zola Emil születése napja.

Budapest, épril. 5.

Zola Emil tegnap ünnepelte hatvanadik születésnapját s ebből az alkalomból Budapestről is sok üdvözlő

levelet, táviratot kapott. Szerencsét kívántak neki az egyetemi hallgatók, a budapesti ügyvédikör s több társulat. A budapesti radikális polgárok társasága a következő táviratban gratulált: „Születésének napján fohászkodunk a magyarok Istenéhez, hogy önt, az igazság-nemes bajnokát sokáig éltesse hazája és az emberiség dicsőségére. A budapesti radikális polgárok.”

Merénylet a welsi herczeg ellen.

Brüsszel, ápr. 5.

Az angol trónörökös nejevel Calaisből jöve kiszálltak és a herczegné udvarhölgyével az étterembe ment.

A welsi herczeg pedig titkárával a perronon beszélgetett. Egy kis idő mulva abba hagyta a sétáját s felszállt az udvari vonatba.

Abban a pillanatban egy 17 éves fiatal ember felugrott a vonat lépcsőjére, betörté az ablakokat és **készszer belőtt abba a kocsiba, a melyben a welsi herczeg volt.**

A lövés után szökni akart; de egy vasuti tiszt utána futott és elfogta. A lövés zajára az állomásfőnök berohant a kupéba, hogy megtudja, nem történt-e baja a welsi herczegnek.

A herczeg az ablakon kihajolva, megnyugtatta a közönséget, a mely midőn megpillantotta a herczeget, zajos óvációban részesítette.

Ezalatt a herczegné nem tudván a baj okát, abba hagyta az ebédet s kijött a perronra, hogy megtudja, mi történt.

Midőn értesült a merényletről magánkívül rohant fel a kupéba s örömmel győződött meg, hogy férjének nem történt semmi baja.

A herczeg mosolyogva kérdezte a főnököt, letartóztatták-e a merénylőt?

A főnök azt felelte, igen rögtön elfogták.

Brüsszel, ápr. 5.

A merénylő kihallgatásakor bevallotta, hogy hollandus származású. Azért követte el a merényletet, mert az angolok kényszerítették a burokra a véres háborút.

Midőn megtudta, hogy nem talált, így kiáltott fel:

Sajnálom, majd akad más, ki megbosszulja.

Neve Sipidó és Sz.-Gillesben lakik, Brüsszel egyik külvárosában.

A belga kormány sürgönyözött Viktoria ktrálynénak és Lipót királynak.

Brüsszel, ápr. 5.

A merénylő neve Sipidó és bádogos legény. Állítólag az állomás főnök előtt ezt mondta:

Anarkista vagyok, s ha nekem nem sikerült, bizonyára sikerülni fog másnak.

Beteg püspök.

Budapest, ápr. 5.

Zalka János, győri püspök, veszélyesen megbetegedett influenzában.

Gyilkosság, öngyilkosság.

Budapest, ápr. 5.

Faludy Károly vasuti altiszt feleségét, 5 éves és 4 hónapos leányát s aztán magát nyomorból agyonlötötte. Mindegyiknek a szájába lött.

Ki lesz az elnök?

Budapest, ápr. 5.

A magyar delegáció elnöke Szilágyi Dezső lesz.

Ujságíró kongresszus.

Páris, ápr. 5.

A párisi ujságíró kongresszust maga Loubet elnök nyitja meg.

A plevnai hős meghalt.

Konstantinápoly, ápril 5.

Ozman pasa, a plevnai hős meghalt.

Eskü letétel.

Bécs, ápril. 5.

Széchenyi Gyula miniszter ma déln tette le az esküt.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Szám 323—900.

264. 1—3

Mezőgazdasági és erdőbirtok eladás.

Szamosújvár sz. kir. város által — kápolnai birtokának eladása iránt — mult évi októberben megtartott árverés eredményre nem vezetvén, az újabb árverés folyó év május hó 8-án délelőtt 10 órakor a városház tanácstermében fog megtartatni.

A belsőség és mezőgazdasági birtok 128 holdból; az erdőbirtok pedig a flkvi állás szerint 347 holdból, az üzemterv szerint pedig 405 k. hold terjedelemből áll.

A gazdasági birtok az erdőbirtoktól elkülönítve is eladatik: onnélfogva a belsőség- és gazdasági birtok felkiáltási ára 10.400 frt, a bánatpénz pedig 1000 frt;

az erdőbirtoknak a felkiáltási ára 54.167 frt 80 kr., a bánatpénz pedig 3000 frt; az együttes árverésnél a felkiáltási ár 62.568 frt 40 kr., és a bánatpénz szintén 3000 frt.

Ugy az elkülönített, mint az együttes árverésnél elégséges ha 3000 frt egyszer mellékeltetik készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban.

A zárt ajánlatok 50 kros bélyeggel, az illető aláírásával s lakhelye megjelölésével — valamint annak kijelentésével kell ellátva lenni, hogy az árverési és örökösári szerződési feltételeket ismeri és azokat magára kötelezőnek elismeri; az annak meg nem felelő ajánlatok, ugyszintén az utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Egyéb árverési feltételek s a gazdasági üzemterv **P. Ábrahám Zachar** gazdasági tanácsosnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szamosújvár sz. kir. város tanácsa, 1900. évi február hó 7.

Placsintár Dávid,

polgármester.

Kepri József,

jegyző.

E. K. E. PEZSGŐ.

BELATINI BRAUN A. Velence (Fehérmezse.)

5 százalék az Erdélyi Kárpát-Egyesület javára!

Az E. K. E.-pezspővel kiszorítani óhajtuk hazánkból az 5 millió koronára menő külföldi pezsgő behozatalt.

Az E. K. E.-pezsgő tiszta magyar borból készül, magyar munkások dolgozzák fel, a gyár teljesen magyar ipari czikkkel van felszerelve.

Az E. K. E. pezsgő tisztán van kezelve, az E. K. E. választmánya vegyileg megvizsgáltatta és egészséges, kitűnő italnak találta.

Az E. K. E.-pezsgőt kérje, követelje minden magyar ember, bankettek, ünnepies és más alkalmakkor.

Az E. K. E.-pezsgőt nagyban meg lehet rendelni „**E. K. E.—Kolozsvárt**” czímen, üvegenként minden fűszer és csemege üzletben.

168.14—30.

LILI-CREME

a leghatásosabb arc- és kézbőr finomító készítmény!

LILI-CREME teljesen ártalmatlan összetételű, nem zsíroz, nappal is használható!

Egy tégely Lili-Creme ára 1 korona. Egy darab Lili-szappan ára 70 fillér. Egy doboz Lili-hőlgypor ára 1 korona 20 fillér és 2 korona.

Kaphatók: **Dr. Hintz György** gyógyszer-tárában.

149.24—50.

MATUTSEK JOZSEF

férfi, női és gyermek cipész-üzlete

Kolozsvárt, Főter 2. sz.

Megrendelések beküldött mérték, vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

30./22—x.)

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!!

LÉBER GYULA

= első erdélyi sodronyszövetfonat és szitaáru gyára =
Kolozsvárt, Torda-utca.

Olcsó kerítések.

Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit. Ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők sírhelyek stb. bekerítéséhez **gépfonásait**, pincze, padlás felső világosági, magtár és éleškamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodrony-fonnattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koks, kavics, föld- és porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (mátrázok).

Nemkülönben zöldre festet légszövet, szelelő rosták, **B a c k e r**-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz-, és cin-szövetek Kruppa sodrony szegélyzetek különféle mintákban, fakerebbe foglalt rosták, lóhere-szíták és szíták különféle czélokra igen erősen készítenek és gyári árak szerint számíttatnak. Aczél tűskés sodrony keretek, erdők stb. bevonásához jutányos árárt fel is huzatik.

223. 4—30.

Képes árjegyzékkel bérmentve szívesen szolgálók!

Kiváló tisztelettel

LÉBER GYULA.

A Kolozsvári Kisegítő Takarékpénztár Részvénytársaság

„Felszámolás alatt”

1900. április hó 21-én délután 4 órakor Kolozsvárt a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank helyiségében főter 7. szám fogja

Közgyűlését megtartani.

Tárgysorozat:

1. Jelentése a felszámolással megbízott intézetnek a felszámolás eredményéről és befejezéséről.
2. Jelentése a felügyelő-bizottságnak a felszámolás ideje alatt folytatott működéséről.

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőző nap délután 5 óráig az intézet pénztáránál Kolozsvárt, Főter 7. szám, még le nem járt szelvényeivel együtt letétetve.

Kolozsvárt, 1900 március 23.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság.
Winkler s. k. Szőcs s. k.

Tisztelt Közgyűlés! Az 1894. év december 8-án megtartott „Kolozsvári kisegítő takarékpénztár részvénytársaság” részvényeseinek rendkívüli közgyűlése intézetünket bízta meg a nevezett részvénytársaság vagyonának felszámolásával.

Mult 1899 év végével a felszámolás határideje lejárván, van szerencsénk a tisztelt közgyűlésnek működésünkről és annak eredményéről a következőkben beszámolni.

A kereskedelmi törvény, valamint a kisegítő takarékpénztár és intézetünk között létrejött közokiraton alapuló szerződés alapján a kiküldött ügyelő bizottság folytonos ellenőrzése mellett a felszámolást keresztül vittük.

A leltár szerint átvett vagyon-tételeket a legjobb belátásunk szerint értékesítettük, miáltal sikerült több egészen elveszettnek vélt követelést biztosítanunk.

Mindannak dacára azonban, hogy a felszámolás műveletét teljesen díj- és költségmentesen vittük keresztül, nem tudunk oly eredményt felmutatni: melynek alapján a Kisegítő Takarékpénztár vagyonából bármily csekély összegben is részesülhessünk.

A felszámolás eredményeként van szerencsénk jelenteni, hogy intézetünk 200 ezer forintnyi követelésének fennállása mellett 157.434 frt 52 kr. veszteség mutatkozik s miután intézetünk követelését 200 ezer forintot Lompérdi Korbuly Bogdán igazgató ur biztosítékából fedeztük, a tisztelt közgyűlés elé terjesztett mérlegben kimutatott vagyon részeket az 1894 év december 8-án tartott rendkívüli közgyűlés határozata értelmében pontos és részletes leltár kíséretében rendelkezésre bocsátjuk a hiányokért kezességet vállalt igazgatósági és felügyelő bizottsági tagoknak, illetve kérjük tudomásul venni, hogy szerződésünk VIII. pontjának harmadik bekezdése értelmében a nem értékesíthető vagyon tételeket Lompérdi Korbuly Bogdán urra ruháztuk át.

Ezeknek előadása után kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy a felügyelő bizottság jelentését is meghallgatva, vegye jelentésünket tudomásul s adja meg intézetünknek, mint a felszámolás keresztülvitelével megbízott közegnek a kereskedelmi törvény értelmében a felmentvényt.

Kolozsvár, 1900 március 23.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság.
Winkler s. k. Szőcs s. k.

Tartozik.

MÉRLEG-SZÁMLA 1899. december 31-én.

Követel.

V a g y o n			T e h e r		
Értékpapír tőke	—	2660	Részvénytőke	—	39553 19
Ingatlan	—	2180 93	Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank	—	200.000
Egyleti váltótőke	—	6249			
Forgatmányos váltótőke	—	65946 91			
Jelzálog kölcsön tőke	—	2308 94			
Perköltés előleg	—	2622 77			
Váltó óvás	—	150 12			
Veszteség	—	157434 52			
		239.553 19			239.553 19

Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank részvénytársaság.
Winkler s. k. Szőcs s. k.

Jelen mérlegszámát megvizsgáltuk, a felszámolás alatt álló intézet főkönyvével és számadásait tartalmazó segédkönyveivel összehasonlítottuk és azt azoknak minden tételével egyezőnek és a kereskedelmi törvény és alapszabályok értelmében felállítottak találtuk.

Kolozsvár, 1900 február 21.

Kozma Ferencz s. k. Molnár József s. k. Vécsei Sámuel s. k. Reményik Lajos s. k. Reil Dániel s. k.

A kolozsvári kisegítő takarékpénztár 1894. december 8-án megtartott közgyűlése által a felszámolás ellenőrzésével megbízott felügyelők.

Modern fűszer-üzlet.

Kolozsvárt, Belmagyar-utca sarkán

a kor fejlett igényeinek minden tekintetben megfelelő **fűszer-üzletet nyitottam**, s abban **fűszer, csemege-, déligyümölcs-, bor-, sör-, liszt-, ásványvíz**, szóval minden a fűszerüzlet körébe tartozó cikket **első kézből a legjobb minőségben** szereztünk be, s azokhoz **szolid árakért**, pontos kiszolgálás mellett juthat a közönség.

Kérjük üzletünk berendezéséről, árunk jó minőségéről személyesen meggyőződni.

Tisztelettel

B E N K E D E Z S Ö.
fűszer-kereskedő.

317. 1—*.

Nyomatott Magyar Mihály nyomdájában Kolozsvárt.